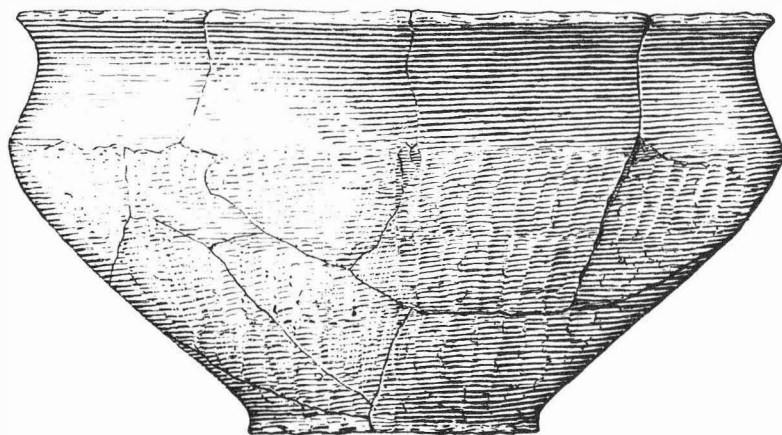

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

1987

BRNO 1990

ky 1980/. Im Anschluss auf den händisch ausgehobenen Suchgraben - Sonde, deckten wir hier mit dem Bulldozer eine Fläche von 30 x 10 m ab und die wir nach und nach reinigten. Wir untersuchten auf dieser insgesamt 27 Siedlungsobjekte einschliesslich Pfostengruben und Gräbchen. Alle gehörten der Kultur mit Stichbandkeramik an, allerdings enthielten sie nur wenig zahlreiches Material, das man in die II. - III. Phase der angeführten Kultur einreihen kann.

L i t e r a t u r :

Hladký, J. 1980: Prähistorische Funde aus Bulhary, PV 1978, 72.

PÁTÝ HROB S VYPÍCHANOU KERAMIKOU V TĚŠETICÍCH-KYJOVICÍCH /okr. Znojmo/

Eliška K a z d o v á , UJEP Brno

/Tab. 4/

V srpnu 1987 byl v Těšeticích-Kyjovicích objeven při jihozápadním okraji plochy A 1 mělce uložený hrob H₁₂. Za dvacetileté období systematického výzkumu v poloze "Sutny" je to pátý hrobový celek patřící kultuře s vypíchanou keramikou /Kazdová - Lorencová 1985/.

Nevelká jáma přibližně oválného tvaru o rozměrech 184 x 155 cm obsahovala celkem 6 nádob uložených v max. hloubce 21 cm od úrovně podloží. Lidské kosterní pozůstatky se našly ve značně poškozeném stavu bez náznaků anatomického uspořádání téměř při povrchu objektu. Torzovitě zachovalé části skeletů patří podle předběžného vyhodnocení M. Dočkalové /Ústav Anthropos/ několika jedincům různého stáří. Vedle lidských kostí byly ve výplni jámy zjištěny také zvířecí kosti a kousky mažanice, tvořící při západním okraji nápadnější kumulaci.

Z celkové nálezové situace je zajímavé především uložení keramiky. Kotlovitá nádoba /č. 1/, obrácená dnem vzhůru, těsně přiléhala k misce /2/, která překrývala další dvě menší nádoby /tab. 4:1/. Chránila tak nezdobenou hruškovitou nádobku /3/, naplněnou až po okraj červeným barvivem a malý válcovitý pohárek /4/, zdobený vypíchanou ornamentací /tab. 4:2/. Silně koncentrovaný pigment karmínově červeného zbarvení měl hmotnost 558 gramů. Pro keramické tvary je příznačná oblá spodní část bez vyznačeného dna a jednoduchá profilace /Kazdová 1989-90, v tisku/.

Kromě nádob a jednotlivých zlomků keramiky byly mezi hrobovým inventářem objeveny dva morfologicky nevýrazné kamenné artefakty, z nichž jeden je pozoruhodný z hlediska suroviny. Podle určení A. Přichystala /PŘF UJEP/ jde o ústěp z křemence typu Skršín, jehož přírodní zdroje se nacházejí v Čechách na Mostecku. Na Moravě byl uvedený typ křemence identifikován poprvé.

Hrob H₁₂, odkrytý na ploše sektoru A 1 v Těšeticích-Kyjovicích, patří k závažným objevům. Rozšiřuje dosud skromný počet pohřbů lidu s vypíchanou keramikou na území Moravy a přináší některé nové poznatky k nevyhraněnému pohřebnímu ritu uvedené kultury. Je pozoruhodný jak z hlediska stavu a uložení lidských pozůstatků, tak z hlediska hrobového inventáře, který lze považovat v případě nádoby obsahující barvivo za výjimečný.

L i t e r a t u r a :

Kazdová, E. - Lorencová, A. 1985: Společný hrob tří jedinců s vypíchanou keramikou z Těšetic-Kyjovic, okr. Znojmo, SPFFBU E 30, 7-22.

Kazdová, E. 1989-90: Hrob H₁₂ s vypíchanou keramikou a červeným barvivem z Těšetic-Kyjovic, SPFFBU E 34-35, v tisku.

Fünftes Grab mit Stichbandkeramik in Těšetic - Kyjovice /Bez. Znojmo/. Auf der Fläche des Sektors A 1 in der Flur "Sutny" hat man das seicht eingetiefte Grab H₁₂ entdeckt. Die 184 x 155 cm grosse und 21 cm tiefe Grube enthielt sechs Gefässe und menschliche Knochenüberreste, die nach der anthropologischen Bestimmung von M. Dočkalová von einigen Individuen verschiedenen Alters stammen. Die Knochen hat man nicht in anatomischer Lage gefunden und mit Rücksicht zu der seichten Beisetzung waren sie auch beschädigt. Ein bemerkenswerter Bestandteil des Grabinventares ist ein kleines mit rotem Farbstoff gefülltes Gefässchen /3/. Knapp daneben war ein kleiner Becher /4/ angebracht, der mit einer Stichbandornamentierung verziert war /Taf. 4:2/. Beide Gefässe überdeckte eine halbkugelige Schüssel /2/ auf ein grösseres kesselförmiges Gefäss /1; Taf. 4:1/ gestützt. Zu den Beigaben gehörten zwei Steinartefakte, von denen das eine aus Quarzit vom Typus Skršín angefertigt war. Seine Quellen befinden sich nach A. Přichystal in Böhmen in der Umgebung von Most. In Mähren hat man den Quarzit des Types Skršín als Import unter der neolithischen Spaltindustrie zum

erstermal identifiziert.

SYSTEMATICKÝ VÝZKUM NEOLITICKÉHO SÍDLIŠTĚ U TĚŠETIC-KYJOVIC V R. 1987

/okr. Znojmo/

Pavel K o š t u ř í k , Eliška K a z d o v á , FF UJEP Brno

/Tab. 5, 6/

Během července až září probíhal na dlouhodobě zkoumané lokalitě archeologický výzkum, který se soustředil na dokončení plochy sektoru A 1. V počátečním období sezóny byl dokončen výzkum rozsáhlého hliníku - objekt 170 /tab. 5:2/, který poskytl velké množství nálezů z nejstaršího období kultury s moravskou malovanou keramikou /dále jen MMK/. Poté se zkoumaly objekty nepravidelně roztroušené na ploše sektoru A 1 /objekty 298 - 307/. Většina z nich obsahovala běžný archeologický materiál nejstaršího období kultury s MMK /fáze Ia/.

V této sezóně se na ploše sektoru A 1 definitivně prozkoumala severní část vnější palisády - objekt 73 /tab. 6:1/ a dům kůlové konstrukce /tab. 6:2/. Terénní výzkum prokázal, že palisáda západně od severní branky porušovala objekt 298, což bylo patrné nejen při začišťení, ale rovněž na profilu vzájemně se porušujících objektů /tab. 5:1/. Bohužel jsme nezískali výrazné poznatky o relativní chronologii, neboť archeologické nálezy byly v těchto objektech velmi skrovné a nevhodné pro podrobnější třídění. Též bylo prokázáno, že palisádový žlab vyústoval do velkého hliníku /objekt 170/, kde se ho nepodařilo sledovat, poněvadž jeho zabarvení splynulo s výplní objektu 170. Výzkumné práce rovněž pokračovaly v místech předpokládaného průběhu západní části vnější palisády na pokraji lesa, mimo plochu sektoru A 1. Pomocí několika sond se podařilo zachytit průběh západní větve vnější palisády v místech mezi lesem a polní cestou. Zároveň se palisáda mimo les jevila velmi zřetelně, tak na pokraji lesa byl její průběh velmi nečitelný, což způsobují půdní podmínky. V následující sezóně plánujeme odkrytí západní branky palisády a průzkum dalšího průběhu západní větve vnější palisády.

Kromě sídlištních objektů a průběhu vnější palisády byl na ploše sektoru A 1 prozkoumán hrob, náležející do období kultury s vypíchanou keramikou /viz příspěvek E. Kazdové v tomto čísle Přehledu výzkumu/.

Systematische Grabung der neolithischen Siedlung in Těšetice - Kyjovice im Jahre 1987 /Bez. Znojmo/. Im Jahre 1987 wurde die Fläche des Sektors A 1 beendet, wo zehn Siedlungsobjekte untersucht worden waren, ferner stellte man definitiv den Verlauf der Aussenpalisade /Objekt 73/ fest, die auf der untersuchten Fläche in Objekt 170 mündete und man kann sie wegen der übereinstimmenden Verfärbung der Ausfüllung beider Objekte in diesem Teil nicht verfolgen.

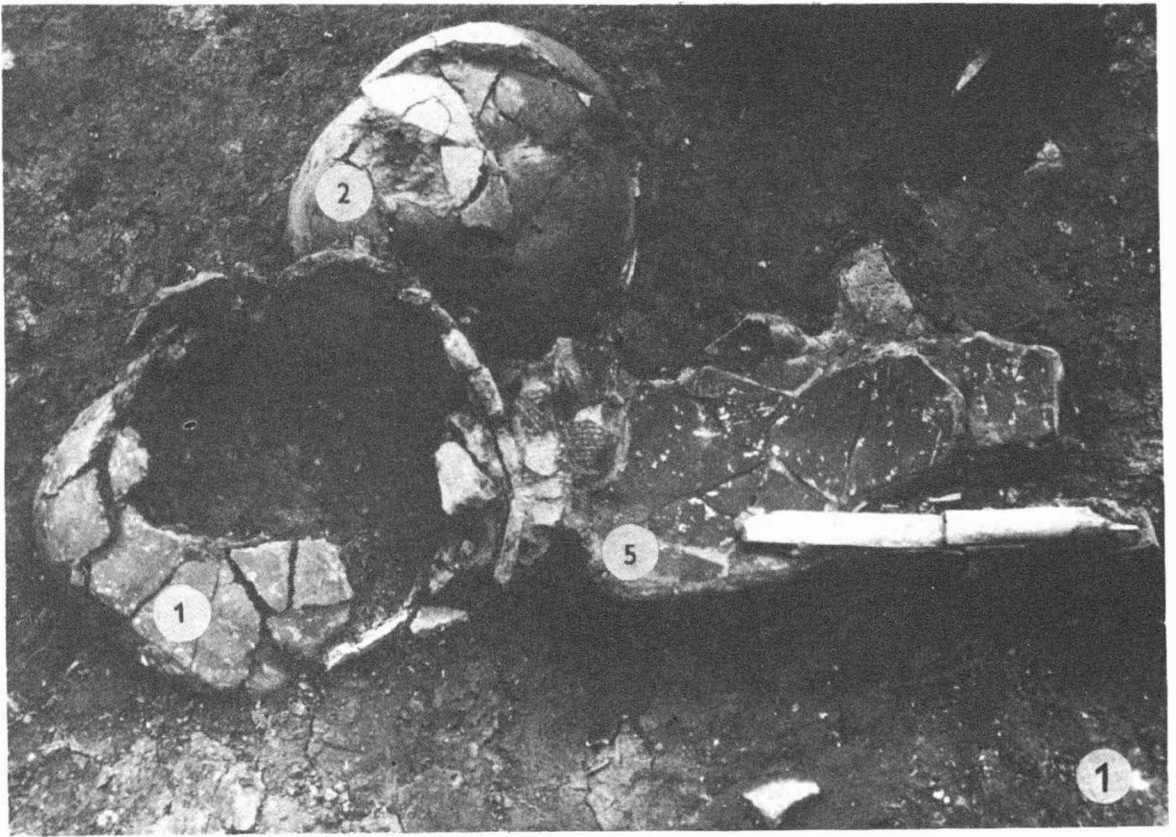
Mit Hilfe von Suchgräben gelang es im westlichen Teil der Lokalität den Beginn des Verlaufes der Aussenpalisade zu erfassen, wo die Situation durch Bodenbedingungen kompliziert ist, denn am Rande des Waldes erscheint der Verlauf dieses Gebildes sehr undeutlich.

Zu den markantesten Befunden gehört die Feststellung des Grabes, das man nach der Keramikausstattung in den Zeitabschnitt der Kultur mit Stichbandkeramik einreihen kann /siehe Beitrag von E. Kazdová in dieser Nummer von Přehled výzkumů/.

RETTUNGSGRABUNG IN KŘEPICE /Bez. Znojmo/

Ivo R a k o v s k ý , AÚ ČSAV Brno

Beim Aushub einer Kalkgrube wurde im Areal der LPG in Křepice eine kleine Siedlungsgrube der Träger der mährischen bemalten Keramik gestört. Die Rettungsgrabung ihres erhaltenen Teiles führten wir im November 1987 durch und bargen aus ihr eine grössere Menge Keramik, vereinzelte Stücke von Spalt- und Schliifindustrie und Tierknochen. Das Objekt kann man in die älteste Phase Ia der Kultur mit mährischer bemalter Keramik datieren und es hängt mit der befestigten Siedlung der Träger dieser Kultur zusammen, deren Teil in unmittelbarer Nähe unserer Grabung in der 1. Hälfte der 60. Jahre R. Tichý /siehe PV 1962, 1963 und 1964/ untersuchte.

Tab. 4. Těšetice - Kyjovice /okr. Znojmo/. 1 seskupení nádob v hrobu H₁₂ s vypíchanou keramikou; 2 situace po vyzvednutí misky /2/ a kotlovité nádoby /1/, poloha nádoby obsahující barvivo /3/. - 1 Gefässgruppierung in Grab H₁₂ mit Stichbandkeramik; 2 Situation nach der Bergung der Schüssel /2/ und des kesselförmigen Gefäßes /1/, Lage des Gefäßes mit Farbstoffinhalt /3/.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1987

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně,
sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulik
Redaktoři: Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková,
Dr. J. Unger
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Grafická úprava: L. Trávníčková
Na titulním listě: nádoba únětické kultury z Újezda u Brna
Tisk: **PENTA**
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 450 kusů - neprodejné